

Szolgálati rend az egyházközségünkben (2018 november 11-én, december 9-én és december 26-án, karácsony másodnapján)

Zwollei gyülekezetünkben általában havonta egyszer tartunk istentisztelet, a hónap második vasárnapján, délután 3 órai kezdettel. Ezzel egy időben folyik a vasárnap iskolai foglalkozás a gyermekkel, azután pedig szeretetvendégség keretében beszélgetünk.

/Sátoros ünnepeink másodnapján úrvacsoraosztásra is sor kerül, d.e. 11 órakor/ A nyári időszakban is tartunk istentiszteleteket, szintén a hónap második vasárnapján.

A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye 2019-ben: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4. (A „Fundatie” múzeum melletti templomhoz a bejárat a Potgieter Singel felől található, az épület hátsó oldalán; a parkolás ingyenes.)

Információ: jhermanm@gmail.com Tel.038-4233247---
<https://www.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>

Lelkipásztorok: dr. Hermán M. János és drs. Kelemen Csongor Attila. Presbiterek: Urbán Ákos gondnok, Németh Piroska (aki egyben a Körösi Csoma Sándor program egyházi ösztöndíjasa), Truczka József és dr. Berta Balázs. Orgonista: dr. Robert Helder. Vendéglelkész a 2018-2019. tanév idejére: Ambrus András, Csekeleka-Kampen. Kampeni mesteri képzést folytató sárospataki teológusaink: Kinde Zsófia és Rózsa Dávid.

Felekezeti hovatartozástól függetlenül **MINDENKIT SZERETETTEL HÍVUNK ÉS VÁRUNK** az istentiszteleteinkre. Örvendünk, ha gyülekezetünk tagjai vendégeket is hoznak magukkal!

Zwollei HarangSzó

A Zwollei Magyar Református Egyházközség hírei.

Az Almere-Amersfoort-Leeuwarden-Groningen-Assen-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója

A Presbitérium megbízásából szerkeszti: dr. Hermán M. János
Témák: Hit és hajó. Egyházi munkások. Kempis Tamás. Diaszpóra

Bemutakozó szám: 2018 őszén

A zwollei bazilika tornya

Hit és hajó

Megelevenedik az emdeni református nagytemplom kapujának a hajdani dísze

"Scheepken Christi": Krisztus hajója

Az emdeni református nagytemplom kapujának a hajdani dísze, amely a hitük miatt üldözött és menekült holland gyülekezetek jelvénye volt. A féldombormű 1655-től a Kelet-Frízlandi Református Egyháznak lett a pecsétje. Emdenben jelenleg a Johannes a Lasco Könyvtár keleti bejárata fölött látható, felirata: "Godts Kerck vervolgt Verdreven. Heft Godt hyr Trost gegeven" (Gottes Kirche verfolgt, vertrieben. Gott hat hier Trost gegeben).

"Az Isten üldözött egyháza / Itten lelt vigasztalásra."

A Londonból menekült protestánsok (halálos tengeri veszélyek közepette érkeztek Emdenbe 1553 decemberében) történetének a felelevenítése ma különösen megérinti a lelkünket az újkori keresztyénüldözések és a felújult vallási türelmetlenség idején. Figyelmezteti a világunkat a menekültekkel való emberséges

bánásmódra, az elűzöttek befogadására és a társadalmi beépülésük megkönnyítésére. Legyen számunkra tükör és mérték az irgalmas samaritánus példája.

Bethlehemi születése után József és Mária a gyermek Jézussal kénytelen volt Egyiptomba menekülni és még számos bibliai bújdosóról tudunk, akik kőre hajtották le a fejüket. A totalitárius diktatúrák a szabadságra vágyó magyar néppel is heródesi kegyetlenséggel bántak el, sokan ezért menekültek Hollandiába és nyertek befogadást a Krisztus Hajójába, vagyis az Anyaszentegyház itteni közösségeibe, ahol egy idő után az újonnan érkezett hittestvéreinkkel együtt megértésre és megélhetésre találtunk. Emdenben a menekültek többször is vigasztalásra letek, jeles reformátoruk volt a lengyel Johannes a Lasco (1499–1560). Emden szellemisége több ponton is hasonlóságot mutat Erdéllyel, ott 1568-ban a tordai országgyűlés törvénybe iktatta a vallásszabadságot, kiemelve azt a bibliai tanítást, hogy a hit Isten ajándéka!

Kempis Tamás relikviáit őrző ereklyetartó

Életrajzírója szerint nagy jámborságban élt. "Nem is lehet elmondani, mennyire szíve és lelke ügyének tekintette a szent szolgálatot és a lelki élet ékesítését." Könyvének a címe: „Imitatio Christi” magyarul a Krisztus követését jelenti. Első kiadása: Augsburg, 1470, holland nyelven 1505-ben adják ki. Úgy tudjuk, hogy a Biblia után ez az egyik legolvasottabb könyv, több mint ötven magyar fordítása létezik.

Magyarul először 1622-ben Kolozsváron hagyta el a sajtót a fordítás Vásárhelyi Gergely S.J. műve. Pázmány Péter fordítása 1624-ben jelent meg Bécsben.

Kempis Tamásnak Christvs követeservl négy könyvei. Nyomtatott Posomban: Aksamitek Zacharias által [typ. Societatis Jesu], 1648

Kempis Tamás szeretethimnusza

Nagy dolog a szeretet, minden jónál nagyobb, egymaga könnyűvé tesz minden terhet, méltósággal visel minden méltatlanságot.

Mert a terhet nem érzi tehernek, minden keserűt édessé, jóízűvé tesz.

Jézus nagylelkű szeretete nagy vállalkozások véghezvitelére sarkall, arra biztat, hogy mindig tökéletesebbre vágyakozzunk.

A szeretet fölfelé igyekszik, nem akar semmi alantasba bonyolódni.

A szeretet szabad akar lenni, el akar szakadni minden világi vonzalomtól, hogy belső látását semmi se homályosítsa, hogy valami evilági érdek be ne hálózza, baj le ne sújtsa.

Semmi sem édesebb a szeretetnél, semmi sem erősebb, semmi sem magasabb, tágasabb, semmi sem kedvesebb, tökéletesebb és jobb az égen és a földön.

Mert a szeretet Istentől született, és csak Istenben nyughatik meg túl minden teremtményen.

Aki szeret, röpi, fut, örvend, szabad és semmi sem ejti rabul.

Mindent odaad, hogy mindent megnyerjen, és mindene megvan mindenben, mert mindenek fölött az egy legfölségesebben talál megnyugvást, akiből minden jó ered és kiárad.

Nem az ajándékot nézi, hanem minden jón túl ahhoz fordul, aki ajándékokkal halmozza el.

A szeretet gyakran nem ismer mértéket, hanem mértéktelenül tékozolja önmagát.

A szeretet nem érez terhet, nem veszi számba a munkát, többre igyekszik, mint amire az ereje futja, lehetetlent nem ismer, mert azt hiszi, mindenre képes, és minden szabad neki.

Mindenre jó tehát, és sokat véghez visz, valóra vált, ott is, ahol kidőlné s elterülne az, akiben szeretet nem volna.

A szeretet virraszt és ébren alszik, ha elfáradt, sem hagyja el magát, szorongattatván meg nem szorul, ha ijesztik, meg nem rémül, hanem akár az eleven láng és a lobogó fáklya, fölcsap, és bátran keresztül hatol mindenben.

Aki szeret, az tudja, mit kiált ez a szó.

Mert nagy kiáltás Isten fülében a lélek buzgó szeretete, mely így szól: „Én Istenem, én szerelmem, te egészen az enyém vagy, én meg egészen a tiéd vagyok.”

Tégy tágasabbá engem a szeretetben, hogy szívem megkóstolja, mily gyönyörűséges szeretni, s szeretetben olvadozni s úszni.

Tartson fogságában a szeretet, ha a nagy fölgerjedésben, ámulatban magam fölé emelkedem.

Hadd énekeljem a szeretet énekét, kövessék téged, kedvesemet a magasságba, lankadjon el a te dicséretedben az én szeretettől ujjongó lelkem.

Szeresselek téged, jobban, mint önmagamat, magamat is csak érted, s benned mindazokat, akik igazán szeretnek téged, ahogy kívánja a szeretetnek belőled kiragyogó törvénye.

A szeretet gyors, őszinte, figyelmes, víg és kedves, erős, türelmes, hűséges, okos, kitartó, bátor, sosem keresi önmagát.

Mert amint valaki önmagát keresi, a szeretetből kihullik.

Körültekintő a szeretet, alázatos és törvénytudó, nem puha, nem könnyelmű, nem hiábavalóságokra törekvő, józan, tiszta, állhatatos, nyugodt és minden érzékre vigyázó.

A szeretet kész a meghajlásra, engedelmes az előljáróknak, magát hitványnak és semmit érőnek hiszi, Istenhez fordul nagy figyelemmel, hálával, mindig benne bízunk és remél, még akkor is, amikor élményszerűen nem ragadja meg Isten közelségét, hiszen fájdalom nélkül nincs élő szeretet.

Aki nem kész arra, hogy mindent elviseljen, és azt tegye, amit kedvese akar, nem méltó arra, hogy szerelmesnek nevezzék.

Az igaz szerelmesnek kedveséért minden kemény és keserves megpróbáltatást örömet kell vállalnia, és semmi ellene ható erő miatt sem szabad eltántorodnia tőle.

Fordította: Jelenits István.
Forrás: Kempis Tamás:
Krisztus követése III./5./2.
Az istenszeretet csodálatos hatása

Kempis Tamás /1379,
Kempen (Észak-Rajna-
Wesztfália) – 1471 júl.25,
Zwolle (Agnietenberg),
ágostonrendi szerzetes

A „devotio moderna” jeles képviselője, a „Közös Élet Testvérei” elnevezésű rend tagja.” Minden beszéde Istenről és a Szentírásról szólt; sosem vonakodott, ha megkérték, hogy a lelkek javára prédikáljon.”

Két híres mondását idézzük: *”Munka nélkül nincs nyugalom, küzdelem nélkül nincs győzelem!”*
„Aki szeret, röpdül, fut, örvend, szabad és semmi sem ejti rabul!”

Kempis Tamás koporsója mellett

A Zwollei Magyar Protestáns Gyülekezet

alapításának gondolata

Az emblemikus zwollei bazilika hivatalos neve:” Onze Lieve Vrouw ten Hemelopneming”. Építésének kezdete 1394-re esik, kilencven év múlva fejezték be, 1815-ben leégett a torony süvege, azóta a „Peperbus” ragadványnévvel emlegetik. A „basilica minor” rangjára való emelés II. János Pál pápától származik 1999-ből, annak emlékére, hogy bizonyítottan kereken 600 éve szentelték fel az épületet.

Éppen a Temesváron élő családunknak magyaráztam, hogy a feleségemmel mi is részt vettünk abban az ünnepélyes menetben, amely az Agnitenberg egykori kolostori temetőjének az érintésével a bazilikába kísérték a Kempis Tamás ereklyéit. Egyháztörténeti jelentőségű mozzanat volt ez, Kempis Tamás írásainak megújító hatása volt a középkor végi egyházi életre és a reformátorokra, többek között a már említett Johannes a Lascora. A zarándoklat öt kilométeres szakaszán az ország és a világ számos helyéről érkezett küldöttekkel találkoztunk, önkéntes erdélyi résztvevőként pedig igen kerestem volna más magyarok társaságát, de 2006 június 4-én, Pünkösöd első napjának délutánján mi senkit sem fedeztünk fel a honfitársaink közül.

Aztán 2016 októberében már egy egész csoport hallgatta ezt a beszámolót, amelyet az „Imitatio Christi” egyházi-ósláv nyelvre történt fordításának a történetével fejeztem be, ugyanis Udriste Nasturel (1596-1658) havasalföldi bojár ósláv nyelvre fordította és a Tirgoviste melletti Dealu kolostorában 1647-ben kinyomatta ezt a híres művet. Románul 1812-ben jelent meg Balázsfalván, Samuil Micu Klein fordította, címe: De Urmarea lui Hristos.

Így történt, hogy a Kempis Tamás emlékhelye körül öt magyar család tagjai találkoztak.

Unokáinkban való kölcsönös gyönyörködést követően a Győrből érkezett testvéreink (A Berta és az Érsek család) a hollandiai magyar református istentiszteletre felől érdeklődtek. Ismertek más árva magyarokat is, akik lelki közösséget kerestek a munkahelyük környékén. Rövid számvetés után címet cseréltünk. És a katolikus templomban elhangzott fohászok nemsokára meghallgatást nyert. A Refo 500 keretében a Kampeni Teológián tanuló atyánkfiai, illetve dr. Hafenschel Károly professzor, magyar kormánybiztos volt az, akik arra kértek fel, hogy felekezettől függetlenül az észak hollandiai magyarságnak is biztossítsunk lehetőséget a reformáció ötszáz éves jubileumi rendezvényein való ünnepi találkozásra.

Természetesen levélben is tájékozódunk a vezető tisztséget viselő magyar atyánkfiai címén a további igények felmérése tárgyában.

A „régí magyarok” közül lelkesen jelentkezett Urbán Ákos mérnök, a mi felvidéki barátunk, akinek a társaságában 1984 tavaszától a fríz Ouwsterhaule templomában majd Heerenveenben 105 alkalommal tartottunk magyar istentiszteletet, amíg 1994-ben Zwolleba költöztünk.

Ries Nieuwkoop nyugalmazott lelkész a zwollei lutheránus templom presbitériumánál érdeklődött a templomuk használatának a lehetőségei felől. Menet közben egy orgonistával is találkoztunk, aki vállalta a kántori szolgálatot.

Kiderült, hogy az erdélyi Bodor József barátunknak az eltelt 25 év alatt nem változott a telefonszáma és 2017 október 22-én az ötvenhat lelket számláló magyar és holland testvér közösségében megtartottuk az első kétnyelvű istentiszteletünket.

Még a közöttünk lévő nyolc kisgyermek tekintete is arra bízott, hogy a három tervezett istentisztelet tartásánál többet kell tennünk Isten magyar népének a pásztorolását illetően.

Az eltelt 12 hónapban 15 istentiszteletet tartottunk, amelyeknek során kétszer volt vendégünk a Hágai Magyar Kórus.

Kétszer rendeztünk kiállítást. Soli Deo Gloria elnevezésű, angol és francia nyelvű anyagot mutattunk be a magyar reformáció történetéről a hágai Magyar Nagykövetség támogatásával.

Az 1568-as tordai országgyűlés világtörténeti határozatáról, amely biztosította az erdélyi vallásszabadságot, a Magyar Unitárius Egyház állított össze beszédes bemutatót, amelyet az Európai Néppárt támogatott.

Összegzésképpen úgy véljük, hogy egymás hitének erősítése mellett a nemzeti emlékezet és a magyar kultúra ápolásának a feladata elől sem térünk ki.

Mindez hozzátartozik a közösség építésének a rendjéhez.

A presbitériummal együtt nemsokára elemezni fogjuk a szolgálati naplót és az évi népmozgalmi adatokat, remélve hogy az örvénylő szekularizáció közepette olyan gyülekezeti hozadékot tudunk felmutatni, amely – az Anyaszentegyház hajójának a lelki védelmében -- hozzájárul a szórványban élő magyarságunk hitéletének az élesztéséhez és önazonosságának a tudatosításához.

Az emberek bibliai értelmű halászatához örökké szükség van a Krisztus Hajójára.

Gyülekezetünk otthona

A Zwollei Lutheránus Egyház templom

Az 1649-ben épült úgynevezett „schuilkerk”, vagyis „rejtektemplom” főbejárata. A templom eredetileg a város egykori védelmi fala mellé épült. A közösségi terem padlózata alatt találhatóak a hajdani várfal fundamentumának a maradványai.

A nagy díszes persely (Godskiste) 1647-ben készült, magyarul ez lenne az „egyház ládája”. A címeres szószerk 1752-ből származik, az akkori lelkész apósa csináltatta.

Kétszáz éves zwollei platánfa. A fénykép a 2018 júl. 22. istentisztelet és szeretetvendégség után készült. Vendégünk volt három kolozsvári teológus, Okos Rebeka-Júlia, Csalai Adorján és Adorján Dávid, akik az Erasmus-program keretében végezték a

hollandiai vallásos élet mibenlétét felmérő munkájukat.

Kelemen Csongor Attila lelkipásztor önmagáról

„Kelemen Attila Csongor vagyok, 31 éves, kolozsvári születésű, erdélyi református lelkipásztor, felszentelésem dátuma 2017 júl.4. Kisebb-nagyobb megszakításokkal 2013 óta élek Hollandiában, az IJsselmeer partján, az egykori szigeten, Urkben. Feleséggel, Alieval 5 éve vagyunk házasok, és két gyermekkel áldott meg az Úr: Benjámín 3 éves, Mirjám pedig 6 hónapos. Jelenleg a Kampeni Teológiai Egyetem külső doktorandusz hallgatójaként dolgozom, emellett rendszeresen prédikálok különböző holland gyülekezetekben, és természetesen a Zwollei Magyar Gyülekezetben is.”

Hermán M. János nyugalmazott lelkész törzskönyvi adatai

Hermán M. János 1948-ban született Kolozsváron, ott és Nagyszebenben végezte a teológiai tanulmányait. Doktori tanfolyamon vett részt Bukarestben és Amsterdamban, egyháztörténetből doktorált Budapesten. Erdélyi lelkészi állomásai: Mezőkeszű, Magyarlén, Somkerék, Újös és Fűzkút. Holland feleségével 1975-ben kötött házasságot a mezőségi Mócs községben, 1983-ban menekültek el Romániából, hat gyermekük közül ketten Romániában élnek. Hollandiában a Hervormde Kerk kebelében szolgált 1983 és 1988 között Ouwsterhaule és Scharsterbrug gyülekezeteiben. Leidenben szerzett holland lelkészi oklevelet 1984-ben, és attól kezdve havonta magyar istentiszteleteket is tartott. Magyar egyházi szolgálatot végzett emellett Belgiumban és Angliában. Tanított a komáromi Calvin János Teológián és a Partiumi Keresztény Egyetemen.

Hollandiai református/protestáns istentiszteletek

Gyülekezeti alkalmak

Hága mellett, Csanády Ágnes és dr. Tóth Miklós lelkészeknek a törődése nyomán, júniustól **Rotterdamban**, szeptembertől pedig **Amszterdamban** is tartanak magyar istentiszteleteket a felkért lelkészek. **Vianenben** a Magyar Otthonban nt. Tüski Márti szolgál, olykor Sólyom Uzonka és más vendéglelkészek prédikálnak. Rotterdam, Hága és Amszterdam istentiszteleti helyein, Van Bolhuis-Szabó Emőke és Paál Károly lelkészek szolgálnak. Némethné Scherman Piroska KCSP ösztöndíjas vallásnár nemcsak a zwollei protestáns gyülekezet, hanem a többi hollandiai magyar központ irányában is elkötelezett az egyházi munka végzésére, úgymint gyermekfoglalkozások, bibliaórák, katekhizáció, családlátogatás és keresztyén irodalom terjesztése. Egyik mentora Csanády Ágnes, a másik Hermán M. János. Amszterdam, Hága, Rotterdam, Vianen és Zwolle városaiban az istentiszteletek helyét, időpontját és a szolgálattevők nevét példamutató pontossággal közli a rendszeresen megjelenő Hollandiai Magyar Szövetség Hírlevele: <http://hongaarsefederatie.nl/hirlevel>

A Körösi Csoma Sándor Program

A diaszpóra magyarságért

A hollandiai „Körösi-Csoma Sándor”-ösztöndíjasok eddig jórészt kulturális tevékenységet folytattak a magyar diaszporában. Második éve annak, hogy **Szvák Anna** tevékenykedik ezen a munkamezőn. Ő szerkesztette a Hollandiai Magyar Hírek 2018-as számát: <http://hongaarsefederatie.nl/documents/HollandMagyarwebes20180216-1.pdf>

egyházi ösztöndíj

A Körösi Csoma Sándor Program egyházi ösztöndíjas munkatársakkal segíti a szétszórtságban élő nyugati magyarságot

A harminc meghirdetett helyből az illetékes kormánybizottság csupán 14-et tudott betölteni, másrészt a diaszpóra szempontjából olyan fontos helyekre, mint pl. London, Brüsszel, Párizs, illetve Svájc vagy Kanada – részben a fogadókészség hiánya miatt – nem tudtak ösztöndíjat küldeni.

Az idei tanév idején, 2018 szeptemberétől hollandiai lelkigondozói szolgálatot végez **Némethné Scherman Piroska** diplomás hittanoktató, három gyermek, Rebeka, Gergely és Marcell édesanyja. Megbízatása kilenc hónapig tart. Olvasóink figyelmét felhívjuk a Hollandiai Magyar Szövetség Honlapján, (<http://hongaarsefederatie.nl/esemenyek>) közölt képekre, amelyeknek egyikén Németh Piroska látható a Hollandiai Magyar Egyházakat bemutató standnál. Római katolikus testvéreink ismertető anyagát is ő terjesztette. /Hely és időpont: Barneveld, 2018 szept.29-én, a Hongarije Plaza szervezésében, amelynek Edwin van Schie volt a kigondolója és megvalósítója./ Némethné Scherman Piroska elérhetősége: nemeth.piroska@gmail.com. Tel. 00 31 6 11831919 Eddigi hollandiai munkáiról, szolgálatairól készült cikkeket az alábbi honlapon találunk: <https://www.korosiprogram.hu/osztondijasaink/nemethne-scherman-piroska-maria>

Hírek

Gyülekezetünk újszülöttei 2017-2018 folyamán:

„Már anyaölben is volt mindig gondja ránk...”

Samu, szül. 2017 febr. 8-án. Szülei: dr. Berta Balázs és dr. Berta Érsek Réka. Testvérei: Flóra és Márk. Zwolleban laknak.

Mirjam, született 2018 április 7-én. Szülei: Kelemen Csongor Attila és Alie Kelemen-van den Berg. Testvére: Benjámín. Lakóhelyük: Urk.

Dávid, szül. 2018 ápr. 28-án. Szülei: Truczka József és Adrien. Testvére: Krisztina. Laknak: Aldeboarn

Szeréna Melinda, szül. 2018 jún. 2-án. Szülei: Kaspers Johan és Rostás Kriszta Tímea. Zwolleban laknak.

Születésének helyén mindenik kisgyermek részesült a szent keresztség szakramentumában. Isten áldása kísérje a kisdedek családjának az életét!

Elhunyt szeretteinkre emlékezünk.

Akikért immáron a harang szól:

“Elég néked az én kegyelmem” II. Kor. 12:9

Özv. Urbán Károlyné sz. Túrós Margit életének 99. esztendejében, Kassán 2018. szeptember 16-án békességes türelemmel viselt szűk egy esztendei betegséghez kötöttség után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Mint az Úr Jézus hűséges gyermeke mély hitével, igazságszeretettel és végtelen türelmével hitünk erősítője volt mindvégig. --- Hálaadó istentisztelet keretében búcsúzunk tőle a tornaljai

református templomban 2018. szeptember 20-án csütörtökön 14.00 órakor. Földi maradványait a szomszédos református temetőben helyezük nyugalomra. A gyászoló család

Gyermekei: Károly, Béda, Ákos, Margit, Sámuel, Erzsébet, és Mária†, hitvestársaikkal, családtagjaikkal. Urbán Ákos gondnok testvérünknek és szeretett családjának sok erőt kívánunk a gyász idején.

Isten velünk, viszontlátásra!

Mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha pedig meghalunk, az Úrnak halunk meg!

+++++

D. dr. Pap Géza püspök hazatért Teremtő Urához

'Emlékezzetek meg a ti előljáróitokról, akik szólották néktek az Isten beszédét, és figyelmeztvén az ő életök végére, kövessétek hitöket. ' Zsid 13,7

Az Erdélyi Református Egyházkerület szomorú szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatja, hogy 2018. november 13-án D. dr. Pap Géza, az Erdélyi Református Egyházkerület 45. püspöke, hirtelen elhunyt.

Pap Géza 1954-ben született Kolozsváron. Teológiai tanulmányait a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben végezte el 1978-ban. 1979-től Bukarestben teljesített segédlelkészi szolgálatot, 1981-től a Kolozs megyei Magyarokiskapuson szolgált. 1988 decemberétől a Kolozsvár-Felsővárosi Református Egyházközség lelkipásztora volt. 2000-2012 között az Erdélyi Református Egyházkerület 45.

püspökeként szolgált, 2012-től a Romániai Református Egyház Zsinatának ügyvezető elnöke volt.

Szeretett szolgatársunkat és barátunkat Isten nyugtassa, özvegyének és drága gyermekeinek bőséges vigasztalást kívánunk a Boldog Feltámadás Reménye Alatt.

+++++

Elhunyt Gert de Waardt testvérünk

Nyolcvanegy éves korában költözött Mennyei Atyjához 2018 nov. 22-én Gert de Waardt atyánkfia, aki Erdélyben a fiatal lelkészeket látta el bútorral a Sarfath Alapítvány munkatársaként. Gert de Waardt többnyire a segélyszállítmányok útvonalát szervezte, Nagysajótól kezdve Moldváig, több mint huszonöt éven keresztül.

Földi sátorházát nov. 24-én helyezték nyugovóra. A koporsó nt. Kelemen Csongor hirdette a vigasztalás evangéliumát. A Capelle aan den Ijssel-beli temetésen részt vett Kelemen Attila teológiai professzor is, aki az erdélyi családok nevében nyilvánított részvétet az elhunyt családjának.

Emléke legyen áldott!

Diaszpóra gyülekezetek

Nyugat Európa ismert magyar szórványainak száma 2018 nyarán

Jelenlegi ismereteink szerint legalább 51, azaz ötvenegy nyugati magyar protestáns diaszpóra gyülekezet létezik.

Általában két ernyőszervezet keretében tartják egymással a kapcsolatot: a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálattal (<http://nyemrlsz.newlights.info/>) és a Nyugat Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségével (<http://www.credo-hu-we.org/aboutus.htm>) (<https://reformatus.hu/mutat/15552/>)

Nyugateurópai magyar protestáns presbiterek évi konferenciája

Jövőre, vagyis 2019 ápr. 12-15. között ismét Holzhausenben tartják a Presbiteri Konferenciát, ahol dr. Varga Pál ulmi lelkész fog előadást tartani a nyugat-európai magyar ökumené helyzetéről.

Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia (EMEIK)

Holzhausenben 2019 ápr. 16-tól, húsvét nagyhetében rendezik meg az ifjúsági konferenciát. Többek között a fennállásuk hatvanadik évfordulójára emlékeznek.

Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (EPMSZ)

A szokásos évi konferenciát jövőre Felsőőrön tartják 2019. ápr. 29. és május 4 között.

Romániában visszaállamosították a református gimnáziumot Sepsiszentgyörgyön.

Az egyház Strasbourgba viszi a Székely Mikó Kollégium ügyét

„Az Erdélyi Református Egyházkerület nem mond le egyetlen tulajdonáról sem, tartozunk azzal iskolaépítő elődeinknek, hogy minden lehetőséget megragadjunk, hogy javainkat visszaszerezzük és elődeink által megszabott rendeltetésüket betöltsük. A 450 éves vallásszabadság gyakorlásában, még ha meg is próbálnak akadályozni, nem lehet és nem szabad alkut kötni. Éppen ezért, ha elvesznek valamit tőlünk, újat fogunk építeni. Ha akadályokat gördítenek elénk, új utakat keresünk. Ha megpróbálnak elhallgattatni, új módot találunk az ige hirdetésére” – írják az egyházi előljárók. Az Erdélyi Református Egyházkerület előtt egyetlen járható út áll, a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához fogunk fordulni, igazunkért a végsőig ki fogunk állni. „Az Erdélyi Református Egyházkerület tudomásul veszi a bíróság döntését, de az iskola történetére visszatekintve tudjuk, hogy alapítása után 72 évet volt az egyház tulajdonában, majd 54 évet bitorolta a kommunista állam. A 2002-es restitúció után 12 évet volt az egyház tulajdonában, majd 2014-ben újra elvették. Ezek a számok azt mutatják, hogy az idők változnak. Karácsony előtt, adventben arra tekintünk, aki azért jött erre a földre, hogy megkeresse és megtartsa azt, ami elveszett. Ezért ügyünk nyeresre áll” – áll Kató Béla református püspök és Fekete P. P. János főgondnok állásfoglalásában.

*****

Állásfoglalás a Református Székely Mikó Kollégium ügyében

A Magyar Unitárius Egyház főhatósági testületeként az Egyházi Képviselő Tanács felháborodással vette tudomásul a sepsiszentgyörgyi Református Székely Mikó Kollégium épülete visszaszolgáltatásának elutasítását.

A Legfelsőbb Semmitő- és Ítélszék döntése gyakorlatilag jogtípró újraállamosítást jelent, amely nem csak a református testvéregyházunkkal szembeni megnyilvánulás, hanem a többi erdélyi magyar felekezet számára is megalázó üzenet. Egyházaink az 1989. évi államhatalmi rendszerváltozás óta állhatatosan kérvényezik az állam által elkobzott ingatlanok teljes körű természetbeni visszaszolgáltatását, illetve az esetenkénti méltányos kárpótlásokat. A kezdeti felemás eredményeket az elmúlt években felváltotta a visszaszolgáltatási folyamat leállítására. A Református Székely Mikó Kollégium épületének újraállamosítása azt jelenti, hogy ezentúl a tulajdonjogilag rendezett javainkat sem tudhatjuk biztonságban, mert a magántulajdon és a közösségi vagyon sérthetlenségét szavatoló jogállami alapelv érvényesülése kétségessé vált.

Az Erdélyi Országgyűlés 1568-ban a világon először, addig sehol nem ismert mértékben foglalta törvénybe a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való jogot. A jubileumi év ünnepeire keserű árnyékot vet a 450 éves szellemi és jogelvi örökséget hordozó egyházaink jogfosztása. Ennek jegyében, az együttérzésünk és tiltakozásunk újbóli kifejezésén túlmenően testvéregyházainkkal közösen kívánunk fellépni minden lehetséges fórumon igazságunk és tulajdonjogaink maradéktalan érvényesüléséért.

Kolozsvár, 2018. november 23.

A Magyar Unitárius Egyház Egyházi Képviselő Tanácsa

Nt. Szabó Lászlónak köszönjük e közlemény megosztását

Zwollei Harangszó -- Bemutató szám. -- 2018 őszén

A Zwollei Magyar Református Egyházközösség Presbitériumának a megbízásából szerkesztette dr. Hermán M. János A munkában segítettek: dr. Berta Balázs, Urbán Ákos, Németh Piroška és Kelemen Csongor. Info: jhermann@gmail.com